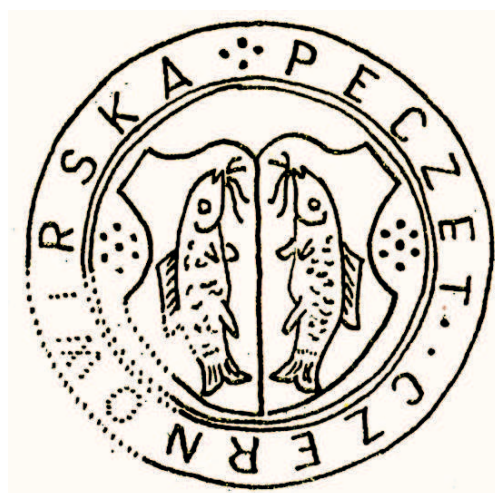

**ČERNOVÍRSKÁ
ROČENKA**

2008

ČERNOVÍRSKÁ ROČENKA 2008

Text: PhDr. Jindřich Hovadík za vydatné spolupráce členů olomoucké Komise městské části č. 1 Černovír – Hradisko, funkcionářů jednotlivých organizací a dalších nadšenců, zvláštní poděkování PaedDr. Rudolfu Hradečnému

Vydala: Komise městské části č. 1 Černovír – Hradisko.

Tisk: FGP studio - tiskárna, Táboritů 1, 771 00 Olomouc, www.fgp.cz
Olomouc – Černovír, leden 2009

Jaký byl rok 2008

Tradiční otázka či otázky jsou i tentokrát na předsedu olomoucké Komise městské části Černovír – Klášterní Hradisko Ladislava Řoutila. Snad bychom ale pro změnu mohli začít netradičně, jednou z událostí, jímž nám loni opět pohrozila příroda.

Vichřice Emma vyvrátila první březnový den ochranné zábradlí na nadjezdu přes frekventovanou železniční trať z Olomouce na Prahu v Černovířském lese. Následná technická prohlídka odhalila další narušení, které vylučuje automobilový provoz. Provizorní opatření, které se udělalo, umožňuje pouze pohyb pěším a cyklistům. Podle informací Drážního úřadu se plánuje v horizontu 5 až 10 let modernizace tohoto traťového úseku i s rekonstrukcí mostu.

To bylo ovšem jen vlastně takové odstraňování následků. Čím se ale loni zlepšil život v Černovíře?

Rok 2008 – to je hlavně vybudování nových stokových kanalizací v ulicích Jablonského, U Staré Moravy a U Háje. V ulici U Háje byla nefunkční zborcená dešťová kanalizace nahrazena novou stokovou a výkop na závěr zaasfaltován. V ulici U Staré Moravy nebyla kanalizace žádná. Současně s novou kanalizací byl položen nový vodovodní řad. Zbývá dokončit asfaltový povrch. V části ulice Jablonského od Frajtova náměstí po křižovatku se Stratilovou ulicí byla pouze poškozená dešťová kanalizace, navíc nevhodně vedená od kostela šikmo přes ulici a zahradami k Moravě. Zhotovení kanalizace umožnilo nahradit zborcený kostkový povrch asfaltovým, který snížil hluk v této frekventované ulici. Současně byl položen i nový chodník.

Vedle těchto akcí vyžadujících značné investiční prostředky se ovšem změnily také další věci, snad na první pohled i méně viditelné. Připomeňme si je.

Komise městské části zajistila opravy nejvíce propadlých překopů v černovířských ulicích a předláždění chodníku z Peřinovy ulice na Heydukovu směrem k mostu přes Moravu.

Odbor životního prostředí zlikvidoval na žádost komise divokou skládku u Severní ulice a tamtéž Povodí Moravy a Skanska pokosily přerostlou vegetaci v zasypaném bývalém korytě Trusovického potoka.

Odbor dopravy vyhověl dlouhodobému požadavku komise a zajistil natření padesáti sloupů veřejného osvětlení.

Na žádost „pejskařů“ komise zajistila osazení koše na psí exkrementy na Frajtově náměstí. Tamtéž byla na stanoviště tříděného odpadu přidána nádoba na drobné doslouživší elektrozařízení (kalkulačky, mobily, klávesnice – nikoli tedy na televizory, monitory apod.).

Konečně ČEZ přemístil kvůli možnému zaplavení trafostanici v Čelakovského ulici na vyvýšené místo.

(red)

Komise městské části

Také v roce 2008 se Komise městské části č. 1 Černovír – Klášterní Hradisko scházela zpravidla ve druhém pondělí v měsíci ve společenské místnosti rekonstruované hasičské zbrojnice. Začátky schůzí jsou v 18.00 hodin, návštěvníkům však doporučujeme sledovat termíny ve vývěskách. Z nejrůznějších důvodů (a nejsou to jen Velikonoce) se totiž komise v roce 2009 sejde většinou v pondělí, které je v měsíci první. Komise nyní pracuje v osmičlenném složení. Tvoří ji předseda Ladislav Řoutil, členy jsou Jaromír Nakládal, Miloš Ryzner, PhDr. Jindřich Hovadík, Dagmar Rudolfová, ing. Květoslav Cupák, ing. Jiří Kropáč a ing. Roman Chrenko.

Jsme rádi, že cestu si k nám našli občané. Pravidelnými hosty schůzí jsou strážníci Městské policie Olomouc, častější je také spolupráce s Policií České republiky.

Z detašovaného pracoviště magistrátu města

Další rok má za sebou také černovírské detašované pracoviště olomouckého magistrátu. Otevřeno je pro občany v pondělí a v úterý dopoledne od 8 do 12 hodin a odpoledne od 13 do 17 hodin.

Podle vedoucí pracoviště RNDr. Ivy Lakomé oproti minulým letům vzrostl počet občanů, kteří využili možnost vyřídit zde rychle a bez čekání různé záležitosti. Uhradit poplatek za komunální odpad přišlo 118 lidí, poplatek za psa zaplatilo 34 občanů. Další si přišli ověřit podpisy nebo úřední listiny, vyřídit nedostatky, jež se v našem obvodu vyskytují (úpravy vozovek a chodníků aj.). Lidé zde rovněž předávali podněty a žádosti na příslušné odbory magistrátu nebo na komisi městské části. Pracoviště dále poskytuje informace, vydává tiskopisy, tiskne dokumenty...

V rámci projektu „Rozvoj informačních a komunikačních technologií ve městě Olomouci“ spolufinancovaného Evropskou unií a statutárním městem Olomouc je pracoviště vybaveno třemi počítači s tiskárnou. Jeho cílem je umožnit občanům přístup k veřejnému internetu, komunikaci s veřejnou správou a poskytovat občanům aktuální informace o veškerém dění ve městě Olomouci. Snahou pracoviště je zajistit vzájemnou součinnost a dobrou spolupráci s komisí městské části.

„Lidé si za uplynulé dva roky provozu zvykli využívat služeb veřejného internetu, další zájemci jsou srdečně zváni,“ říká doktorka Lakomá.

Černovírští jubilanti a ti nejstarší

V roce 2008 měli členové komise milou povinnost navštívit a poblahopřát s dárkem od Magistrátu města Olomouce celkem 15 jubilantům - šesti 75letým, šesti 80letým a třem 85letým občanům Černovíra a Klášterního Hradiska. Nakonec se ovšem jedna z pětasedmdesátnic ale jubilea nedožila. Při těchto setkáních často přišla na řadu příjemná beseda se zajímavými osobními vzpomínkami.

Našich nejstarších spoluobčanů, tedy těch nad 90 let, loni ubylo. Naposledy jsem se totiž mohli setkat s paní Otilií Fryšákovou (*1916) ze Sušilova náměstí; naopak nikdo nový loni k devadesátníkům nepřibyl.

99 let oslavila paní **Zdeňka Kaukušová** (*1909) z Lamblovy ulice. Ta byla již pátým rokem naší nejstarší spoluobčankou.

91 let života měli za sebou pan **František Svoboda** (* v únoru 1917) z Frajtova náměstí a paní **Jiřina Pohlídalová** (* v říjnu 1917) z Čelakovského ulice.

Velká válka (1914 - 1918) - její ohlasy v Černovíře

V roce 1913 přišel do Černovíra mladý skladištní dělník Severní státní dráhy Ferdinandovy Václav Milder: „Od Hradiska vede do obce hrbolatá, za deště blátivá, za tmy neosvětlená cesta. Na nynějším Frajtově náměstí teče potok s kalužemi sloužící za husí pastvisko. Staré domky z vepřovic volají po řádné opravě. Typickým černovířským jevem jsou pradleny peroucí pro vojsko prádlo a černovírští a lazečtí písaři těžící ručně písek a štěrk z řeky Moravy, aby tak živobyť svých mnohdy početných rodin uhájili“, jsou jeho první dojmy z obce, která se stane jeho domovem.

Černovír byl před první světovou válkou samostatnou obcí s 2049 obyvateli žijícími ve 179 domech. Část obce byla zemědělská a podle sčítání z roku 1910 chovali místní 77 koní, 243 kusů skotu, 295 vepřů a stálo zde na 77 úlů. Žízňivý návštěvník si mohl vybrat ze tří hostinců, mezi nimiž vynikal nedávno zcela přestavěný hostinec se sálem - Hanácká pivnice pana Dohnala. Vedle dobře vedené české školy právě zde bylo centrum společenského a politického života obce. Od minulého století zde působil čtenářsko-pěvecký spolek Jaroslav a od roku 1908 i silná místní organizace České strany sociálně demokratické. Dělnická tělocvičná jednota (DTJ) a Sokol zapustily od svého založení v roce 1909 pevné kořeny mezi místními. Kromě tělocvičné činnosti pořádaly také osvětové přednášky, společenské akce (šibřinky, bály, taneční zábavy) a velmi aktivní byly ochotnické dramatické soubory, které navzájem soutěžily o zájem diváků.

Obecní zastupitelstvo, v němž až do roku 1919 převažovali starousedlíci, spravovalo nejen Černovír, ale i Lazce a Klášterní Hradisko. V začínajícím létě čtrnáctého roku nikdo netušil, že se schyluje ke konfliktu, který otřese dosavadními jistotami, hluboce se dotkne všech rodin nejen v Černovíře a na jehož konci bude jiný Černovír, ale i jiná mapa celé Evropy.

Nastávající léto 1914 bylo velmi horké. V červnu cvičily žačky DTJ Černovír na veřejném cvičení v Droždíně a sklídily velkou pochvalu. Téhož měsíce proběhlo v Černovíře zdařilé okresní cvičení XXII. okrsku DTJ. Na něm vystoupili žáci s praporky a žákyně s kroužky. Nakonec cvičilo společně 96 dospělých členů jednoty. Obdobné aktivity probíhaly i na zahradě Kašparova hostince pod taktovkou Sokola.

Sociálně demokratický Hlas lidu uveřejnil 18. července na první straně článek o celosvětové drahotě, v němž poukazoval na to, že ceny životních potřeb vzrostly v Rakousku - Uhersku za posledních deset let o 35 procent. Na 26. červenec svolávali sociální demokraté tábory lidu proti absolutismu a za uzákonění sociálního pojišťování. Ohlasy sarajevského atentátu a nótu srbské vládě najdeme až na druhé straně. Už 27. července přehořívá. Válka se Srbskem je neodvratná! Křičí titulky na první straně novin. Následuje vyhlášení výjimečného stavu, uzavřen je parlament a vídeňská burza. A 29. července byl publikován císařský manifest „Mým národům“ - válka Srbsku je vypovězena. Ale „není nebezpečí evropské války“ ujišťoval tisk a Hlas lidu vyzýval dělnictvo: „Zachovejte důstojný klid“.

Ceny potravin letí okamžitě vzhůru a vláda ve snaze uklidnit situaci zavádí strop pro základní potřeby: Mouka má stát napříště nejvýše 41 haléřů za kilogram, chléb 33, cukr 83 a mléko 30 haléřů. Maso hovězí bude za 2,06 koruny a vepřové 2,08 za kilo. Opatření, které se vzápětí ukáže být neúčinné (za tři roky války stoupnou ceny pětkrát a nakonec zavládne chaos a úplný nedostatek), ale i současný stav znamená pro mnohé rodiny především dělníků a zaměstnanců řádné utažení opasků.

MOBILISACE! volá nápis, který kdosi napsal na vrata Lónova humna (dnešní Atrakta na Čelakovského ulici). Malý Pepík Štotů (1909 - 2004) sice ještě nechodí do školy, ale toto slovo přečte. Je na sebe pyšný a bude na to vzpomínat ještě po takřka devadesáti letech, stejně jako na tatínka, který musel narukovat, byl raněn a ležel ve vídeňské nemocnici.

Všeobecná mobilisace vyhlášená 1. srpna 1914 se týkala všech mužů ročníků 1882 až 1893. Němci v Olomouci a v německých obcích přijali vyhlášení války s nadšením. Čeští občané s rozpaky a nervozitou. Do vojska ale odcházeli poslušně. Všeobecně převládlo mínění, že půjde o krátkou válečnou kampaň, která – jak jinak – skončí rychlou porážkou Srbska.

Na začátek války vzpomíná, tehdy chlapec, pozdější profesor střední hospodářské školy na Hradisku, pan Drábek: „Sotva se střední hospodářská škola trochu rozběhla, nastěhovalo se sem vojsko. Na nádvoří stály dvě polní kuchyně. Velmi dobře si vzpomínám na vydatnou hovězí polévku, kusy krásného hovězího masa, rajskou omáčku a houskové knedlíky, první vojenský oběd, kterým mne, nastávajícího sekundána olomouckého gymnasia, uhostili kuchaři – záložníci. Tehdy ještě bylo všeho dost, tož se vařilo v přesvědčení, že než listí se stromu opadne, bude po válce. S vyučováním nebylo možno za takových okolností začít. Studenti a profesori, pokud nemuseli bojovat za císaře pána a jeho rodinu, byli odesláni na sesterskou školu do Přerova“.

Černovířská obecná škola měla větší štěstí. V srpnu zde sice soustředěno na 200 vojenských zdravotníků, ale ještě během prázdnin odešli ke svým jednotkám. Školní budova tak byla uvolněna pro výuku, a ta potom nerušeně probíhala po celou válku. Horší bylo, že do vojska byli povoláni i učitelé. Na svém místě zůstal nadučitel Peřina (pro svůj věk nepodléhal odvodní povinnosti) a na místa učitelů byly jmenovány okresní školní radou postupně slečny učitelky. Učitelství přestalo být výsadou mužů. Na doporučení okresní školní rady byl zaveden v roce 1917 jako nepovinný předmět

německý jazyk a v posledním roce války byla výuka rozšířena o šestý postupný ročník.

Průvodním jevem začátku války byl prudký nárůst nezaměstnanosti. Rakouské hospodářství nebylo na rozšiřující se válečný konflikt připraveno, a tak se s odchodem mužů zastavovala výroba na stavbách, v obuvnických a oděvních továrnách, ve sladovnách a v cukrovarech. Zavřena byla olomoucká továrna na cukrovinky Olfedo a potíže byly i v železárnách v Řepčíně. Řada černovírských rodin tak zůstala po mobilisaci odkázána na vyživovací příspěvek, ale pro rodiny s více dětmi to zdaleka nedostačovalo.

V Hlasu lidu si stěžoval jistý černovírský slévačský dělník: Po dobu tří měsíců byl nezaměstnaný a nemohl tudíž platit ani nájemné za byt. Pod pohružkou vystěhování podepsal domácímu zástavní lístky za věci z domácnosti ve výši 300 K. Když ale po nástupu do práce poslal manželku s dlužnou částkou, aby zastavované věci vyplatila, vyhodil ji pan domácí s tím, že věci už prodal.

Obtížná situace nastala i v řadě černovírských hospodářství. Odchodem hospodářů a synů selských rodin byl cyklus prací narušen. Obdělávání polí bylo bez mužské síly obtížné. Mnohá pole zůstala po sklizni ležet ladem. Hospodářský časopis Kodym, který vycházel po celou válku ve škole na Hradisku, nabádal, aby byly zasety především ozimy a radil rolníkům, aby při obdělávání polí sdružili své síly a pracovali společně. Po pracovních silách volaly i velkostatky a objevily se první případy, že lidé byli ochotní pracovat jen za stravu. Nedostatek potravin a hlad se stal od zimy 1914 průvodním jevem válečného konfliktu.

Noviny zavedly novou rubriku: Předpisy na levné obědy. Ještě v srpnu radily hospodyňkám, že takový oběd by mohl sestávat z chlebové polévky, kapustových karbanátků a zadělávaných brambor. Na jaře 1915 doporučuje Kodym: Pro úsporné vaření používejte mouku bramborovou, jako omastek je vhodný hovězí a skopový lůj, knedlíky moučné lze zadělávat i bez vajec. A radí - pěstujte fazole. O rok později přináší článek o tom, jak je chléb náš nezdravý a má málo živin. Přidávejte do chlebové mouky otruby. Ale to už se v Černovíře dělalo dávno. Paní Pastrnková vzpomínala, jak její otec za války šrotoval pro lidi z ječmene lámanku. Z obilí se pražila káva žitovka, z řepy se dělala cikorka a vařil sirup. Doma se vařilo i mýdlo z louhu a kostí a pokoutně se pěstoval tabák, jehož semena posílali z Balkánu vojáci.

Hledaly se náhražky za mléko, cukr, maso atd. Mnohé válečné náhražky se ujaly, prošly vývojem a dnes je používáme zcela běžně, aniž je za náhražky pokládáme: Cukerin, margarin, soja atd.

Ve druhém roce války už chybělo kdeco: Oblečení, obutí, běžné domácí potřeby. Nezaměstnanost vystřídal nedostatek pracovních sil a do podniků, dílen a továren nastupovaly místo mužů ženy. Černovířští čtrnáctiletí chlapci chodili přes lazecká luka do řepčínských železáren. Velkým zaměstnavatelem se stala vojenská nemocnice na Hradisku. Vykonávání pomocných prací zde mělo tu výhodu, že bylo možné přizvít se na erárních přidělech pro nemocné.

Černovířští teprve nyní ocenili elektřinu, která byla do obce zavedena v roce 1912, protože se projevil katastrofální nedostatek petroleje na svícení. Žáci místní školy začali sbírat kovy a pro výrobu děl byly zabavovány kostelní zvony. V kostelech na Hradisku byl erárem zabaven větší ze dvou zvonů (sv. Štěpán z roku 1878) a už se do věže nevrátil.

Přes nedostatek potravin nebyla situace v Černovíře tak tragická jako ve městech.

Část obce byla zemědělská, a tak bylo možné koupit mléko, vejce a brambory. Hospodyňky z Černovíra si ale stěžovaly v tisku, že „paničky“ z města jsou ochotné je přeplácat, a tak selky už chtějí za litr mléka 1,50 K, místo dosavadních padesáti haléřů. Kdo měl možnost, choval slepice, králíky či kozu. Zemědělci si stěžovali na rozmáhající se polní pych, který neuhlídala ani noční stráž, která byla v obci zavedena k udržení pořádku. Ostatně v ní sloužili místní starší občané nebo výrostci a nebylo řídkým jevem, že se hlídači vydatně posilovali doma pálenou „lavorovicí“ nebo dokonce zloděje – velmi často děti – chránili.

Velkou zásluhu na udržení pořádku v přídělech potravin (chlebové poukázky byly zavedeny v dubnu 1915) a jejich cenách měla černovířská Svěpomoc. Konzumní družstvo nejen drželo ceny na přijatelné úrovni, ale zvláště v posledním roce války upozorňovalo na některé nešvary. Představenstvo zaslalo dopis aprovizáčnímu úřadu, v němž upozornilo na chronické nedostatky v přídělech pro obec. Protestovalo u starosty Petra, že dělnictvo nemá v „chlebové komisi“ zástupce a samo pověřilo dozorem nad rozdělováním potravin v Konzumu Jana Drábka a Stanislava Pohlídala. V únoru 1918 získalo družstvo právo porážet měsíčně dva kusy dobytka a ve vlastním výseku prodávalo maso bez přírážek za úředně stanovenou cenu 8,60 K za hovězí a 10,80 za vepřové. V lednu 1918 věnoval konzumní spolek Svěpomoc 50 K na podporu české menšiny na Nových Sadech. V únoru uspořádaly hospodyňky Svěpomoci večírek a z výtěžku věnovaly 100 K Českému srdci v Olomouci, 100 K Červenému kříži, 100 K černovířským sirotkům po padlých a opět neopomněly podpořit český živel na Nových Sadech darem 50 K Národní jednotě. Velkou zásluhu na těchto aktivitách Svěpomoci měl především sociální demokrat Hynek Havlíček. Ten dokonce v dubnu 1918 inicioval hladový pochod železničářů (byl „vlakvůdcem“ státní dráhy) z Pavloviček před budovu okresního hejtmanství v Olomouci.

První šok z odchodu mužů do armády překonali jak Sokoli, tak sociální demokraté a DTJ. Svědectví o tom přináší sokolka sestra Marie Vránková: „Čtrnáctým rokem odumřel veškerý život Sokolstva následkem odchodu bratrů za vojenskými povinnostmi. Tím nastalo pro nás více práce, jak se to jen dalo, udržovala se činnost do března 1915. Příchodem vojáků, kteří se v sále ubytovali a zůstali do roku 1916, byla činnost přerušena. Novým rokem nastal nový život. Dorůstající hoši začali cvičit, také sestry, ale ty jen v malém počtu. Rokem 17 život odumíral, nebylo peněz na uhlí a světlo atd. Tu byli jsme nuceni zvolit si prozatímní výbor po dobu války, který by se jednotě odpovídal“. Nově zvolený „válečný“ výbor pod vedením sestry Marie Hulíkové skutečně rozhybal činnost sokolské jednoty. Kašparův pavilon byl ještě dvakrát obsazen vojskem, vždycky byl ale znovu zprovozněn pro cvičení, ale hlavně pro divadlo, které přinášelo Sokolu potřebné peníze. Sokolští ochotníci dokázali od ledna 1917, kdy uvedli hru „Před sjezdem“, do konce války nacvičit 19 divadelních představení. Uspořádali dvě veřejná cvičení, akademii dorostu a Slavnost Českého srdce, z níž věnovali 500 K na vybudování pomníku padlých vojáků v Černovíře. A to byla od prosince 1915 činnost Sokola zakázaná!

Po smrti císaře Františka Josefa (21. listopadu 1916) se sice nezlepšila ani situace na frontách, ani v zásobování obyvatelstva, ale přece jen došlo k uvolnění politického a společenského života. Vedle sokolů zahájil činnost i dramatický kroužek DTJ, který v září 1917 zahájil divadelní představení hrou Zlatá Eva. Hrál se v sále hostince pana Dohnala a výtěžek byl věnován černovířským sirotkům. Obnoveno bylo cvičení v DTJ. V říjnu 1917 byly poprvé za válku slaveny hody, když divadelníci uvedli frašku

se zpěvy Krejčí lékařem. V prosinci téhož roku byla obnovena politická činnost sociální demokracie v Černovíře. A 16. prosince 1917 byla za přítomnosti císaře Karla a jeho manželky Zity vysvěcena kaple na vojenském černovířském hřbitově. Pro obec to byla mimořádná událost. Špalír držely děti z místní školy (bylo jich tehdy více než 400!) a ještě po roce 2000 si na to vzpomínali velmi živě paní Vodičková a pan Lép. V čele obce stál po celou válku starosta Karel Petr. Rodina Petrů hospodařila na usedlosti č. p. 43 (Petřinova 4) od roku 1854 a Karel vykonával starostenský úřad od obecních voleb 1898 až do konce války. Byl vykonavatelem často nepopulárních opatření, protože činnost obecních rad byla za války omezena. V září 1915 nechal vybubnovat k velké nelibosti Černovířských zákaz používání vody z Moravy k pití(!) a k praní. V té době leželo v olomouckých lazaretech 3600 vojáků nakažených chole-rou. Zvláště v posledním roce války byl podroben v tisku kritice, že vypsál nájemcům obecních pozemků neoprávněně daň z "válečného zisku" a odmítl podepsat žádost Svěpomoci o zvýšení přídělu potravin do obce, především brambor. Také sokoli a odbor Národní jednoty byli se starostou nespokojeni, protože byl ve svém úřadě snad až příliš snaživý. Ještě v prosinci 1918 napomínal starosta Sokola Peřina starostu Petra, že povoluje příliš mnoho zábav v obci. Přesto zastával Karel Petr starostenský úřad až do připojení Černovíra k Olomouci v roce 1919. Ve stáří sedával na lavičce pod ořechem. V obci se mu říkalo "Tatíček Petr". Zemřel v roce 1945 v pozhnaném věku 84 let.

Nejhorší situace nastala v posledním roce války. Rakousko-Uhersko se ocitlo zcela ve vleku svého silnějšího spojence Německa. Po zhroucení ruské fronty připravilo Německo dvě velké ofenzivy. Té italské se zúčastnily i české pluky a s nimi i vojáci z Černovíra.

Nechme opět vzpomínat profesora Drábka: "...škola se stala odvšivovacím lágrem. To byla hrůza! Chudáci špinaví, otrhaní, přiblblého vzezření, dorozumět se s nimi nebylo možno. Ďas ví, z kterých koutů monarchie byli sehnáni "do zbraně". V životě asi neviděli vodovod, lekali se elektrického světla, báli se použít WC. Považoval jsem to ve své patnáctileté duši za nejhorší potupu, jaké se škole dostalo".

Přes svízelné podmínky podařilo se řediteli střední hospodářské školy Macalíkovi prosadit u vojenských pánů pořádání kurzů pro hospodáře, nyní válečné invalidy. A tak do školních lavic zasedali vojáci s jednou nohou či rukou a hledali své budoucí místo v životě. Od roku 1916 proběhlo takových kurzů na Hradisku devět, z toho dva v německém jazyce. A Evropa jako by se zbláznila. Zatímco v zákopech denně umíraly stovky vojáků, v zázemí se lidé chtěli bavit. Užít života! V Praze jsou divadla, šantány a hostince plné k prasknutí. A nejen tam. Hlas lidu z 18. května 1918 píše: "Eldorádem tanečních zábav je Černovír. Každou neděli sjede se sem celé okolí. Hned pořádají zábavu odvedenci, hned ošetřovatelky z Hradiska. Sál je zadán osm týdnů předem". Jediné olomoucké kino uvedlo v lednu přírodní snímek Liška, drama Za tmavé noci a veselohru Zasnoubení v poli.

Příděl masa činil na jaře 15 dkg na osobu na měsíc a pro naprosté zhroucení zásobování obyvatelstva odstoupil ministr výživy.

V Černovíře se navzdory tomu koná 17. března divadelní představení na počest 25leté herecké činnosti oblíbené herečky DTJ Hedy Charbulské. Hrála se Písmáková dcera a stejně jako jiná představení a četné zábavy dala lidem alespoň na chvíli zapomenout na smrt, bídu a hlad.

Zároveň rostl odpor proti lichvě a keřasům. Dne 19. ledna 1918 byla založena samo-

statná místní organizace sociální demokracie na Lazcích. První květen byl vyhlášen dnem českého socialismu, sociální rovnosti v národě, proti kapitalismu a lichvářství. V Olomouci byla svolána manifestace pro český stát, kterou německá městská rada na poslední chvíli zakázala. Přesto přišlo na náměstí mnoho lidí (především z českých obcí Hejčína, Lazců, Černovíra, Křelova) s posměšnou písničkou zpívanou na notu Kolíne, Kolíne: Německá Olomouc, pánbůh dej ti dobrou noc.

V říjnu, ještě před koncem války, vypukla celoevropská epidemie španělské chřipky. Noviny přinesly zprávu o tom, že na Prostějovsku nestačí hrobníci a v řepčinském klášteře leží 100 nemocných. Své oběti si mezi podvyživeným obyvatelstvem našla i v Černovíře. Jejich hroby označené litinovým křížem najdeme vlevo od hřbitovního kříže. A 30. října se v Olomouci konala obrovská manifestace k prohlášení Československého státu, samozřejmě za mohutné účasti černovírských sokolů a sociálních demokratů.

Jaké byly osudy těch, kteří odešli bojovat za císaře pána a jeho rodinu? Každý z vojáků měl svůj vlastní osud: Někteří se z války už nevrátili, ti šťastnější si uložili do paměti své nejsilnější zážitky z ruské fronty, z bojů v Alpách a na Piavě, ze zajetí, lazaretů a z dobrovolnických českých legií.

Černovířští sloužili u různých jednotek, nejčastěji rukovali k 54. pěšímu a ke 13. zeměbraneckému pluku. Už 6. srpna 1914 odjely na frontu první vojenské jednotky a první bitvou čtyřiapadesátých byla srážka u Krasniku v Haliči.

První seznam raněných zveřejnil Hlas lidu 2. září a najdeme zde jméno prvního raněného z Černovíra. Byl jím Alois Sekanina, příslušník 54. pluku. V září se také na pevnůstce u Řepčína objevili první ruští zajatci. Urychleně byly postaveny dřevěné baráky u Hradiska, které byly brzy obsazeny italskými a ruskými zajatci. Italové vybudovali konečně slušnou cestu do Černovíra a vzpomínka na ně zůstala dlouho živá. Zvláště na jejich písničky a na to, jak vyráběli a prodávali makarony.

Koncem roku se objevily první zprávy o našich zajatcích v Rusku a bylo umožněno zasílání dopisů prostřednictvím Červeného kříže. Nejvíce mužů z Černovíra padlo do zajetí v létě 1916 za ofenzivy ruského generála Brusilova, kdy šla do zajetí i značná část 13. zeměbraneckého pluku. Zapomeňme na Švejka. Naprostá většina vojáků se vzdávala až v bezvýchodné situaci. Oproti pozdější prvorepublikové propagandě nedocházelo k hromadným přeběhnutím.

Život v zajateckých táborech nebyl žádný med: Špatné ubytování (často zemljanky), nedostatečná zdravotní péče, špatné stravování a nekonečná nuda. Líp na tom byli zajatci přidělení na práci zvláště v zemědělství. Nábor dobrovolníků do vznikajícího československého vojska na Rusi se rozběhl až do konce 1917 v souvislosti se zhroucením ruské fronty po bolševické revoluci. Většina černovírských ruských legionářů sloužila u 1. střeleckého pluku a u 6. střeleckého pluku Hanáckého.

K příslušnosti černovířské se přihlásilo 36 ruských legionářů. Dva legionáři byli příslušníky českých legií v Itálii. Milder se zmiňuje o 11 bývalých žácích černovířské školy, kteří bojovali v legiích, ostatní nemuseli být obyvateli Černovíra. Byli to později přistěhovaní, nebo ti, kteří uváděli Černovír pouze jako domovskou obec. Každopádně je to číslo překvapivě vysoké. V bojích na Sibiři padli dva černovířští občané: Jindřich Fiala z Trusovic a František Dansmayer z Lazců.

Nejmladším legionářem byl Karel Češka z Loděnice (zaniklá osada) a Vít Matys z Černovíra. Oběma bylo při vstupu do války 18 let. Matys skončil v legiích jako desátník, po návratu pracoval jako malíř písma a lakýrník. Byl dlouholetým jednatelem

černovířské odbočky Československé obce legionářské (ČOL).

Vůbec prvními příslušníky českého vojska na Rusi byli už zmiňovaný Karel Češka a Josef Petr. Oba sloužili u 1. pluku od srpna 1916. Nejstarším černovířským legionářem byl Vincenc Jemelka. Patřil k nejstaršímu odvodnímu ročníku.

V nejvyšší hodnosti sloužil legionář Josef Lakomý. Dosáhl hodnosti poručíka. Po skončení sibiřské anabáze zůstal v československé armádě a dosáhl hodnosti štábního kapitána. Byl aktivním účastníkem protifašistického odboje v Obraně národa a do konce války byl členem Moravské brigády (spolu s Frajtem – Zárubou).

K nejznámějším legionářům v Černovíře patřil bezesporu Leopold Vojáček, člen a posléze náčelník mužů Sokola. Lidé rádi poslouchali jeho vyprávění z legií. Zvlášt o tom, jak hlídal ruské zlato a admirála Kolčaka.

Po návratu z legií se do Černovířa přistěhoval z Moravské Loděnice Alois Stratil. Byl dlouholetým starostou místní DTJ a členem olomouckého obecního zastupitelstva za sociální demokraty. Pracoval jako úředník ČSD. V roce 1944 byl zatčen a zemřel na tyfus v Terezíně 25. dubna 1945.

Ve vzpomínkách pamětníků se dochovalo, že na třech deskách umístěných na původním černovířském památníku obětem první světové války bylo celkem 70 jmen padlých. Na budově sokolovny se zachovala deska s devíti jmény padlých členů Sokola. Na černovířském vojenském hřbitově najdeme jeden z mála zachovalých pomníků dodnes udržovaných rodinou Řoutilových z Černovířa. Označuje místo posledního odpočinku Ladislava Řoutila, který zde byl pochován v červnu 1916. Černovířský, dnes zdevastovaný, vojenský hřbitov přijal v letech 1914 až 1919 více než 1600 těl mrtvých vojáků, kteří zemřeli v olomouckých lazaretech, nejen na Hradisku. "Pochovávali tam i tři vojáky do jednoho hrobu. Z Hradiska jezdily i čtyři vozy naráz," vzpomínala po letech paní Amálie Vodičková, která se narodila v roce 1905.

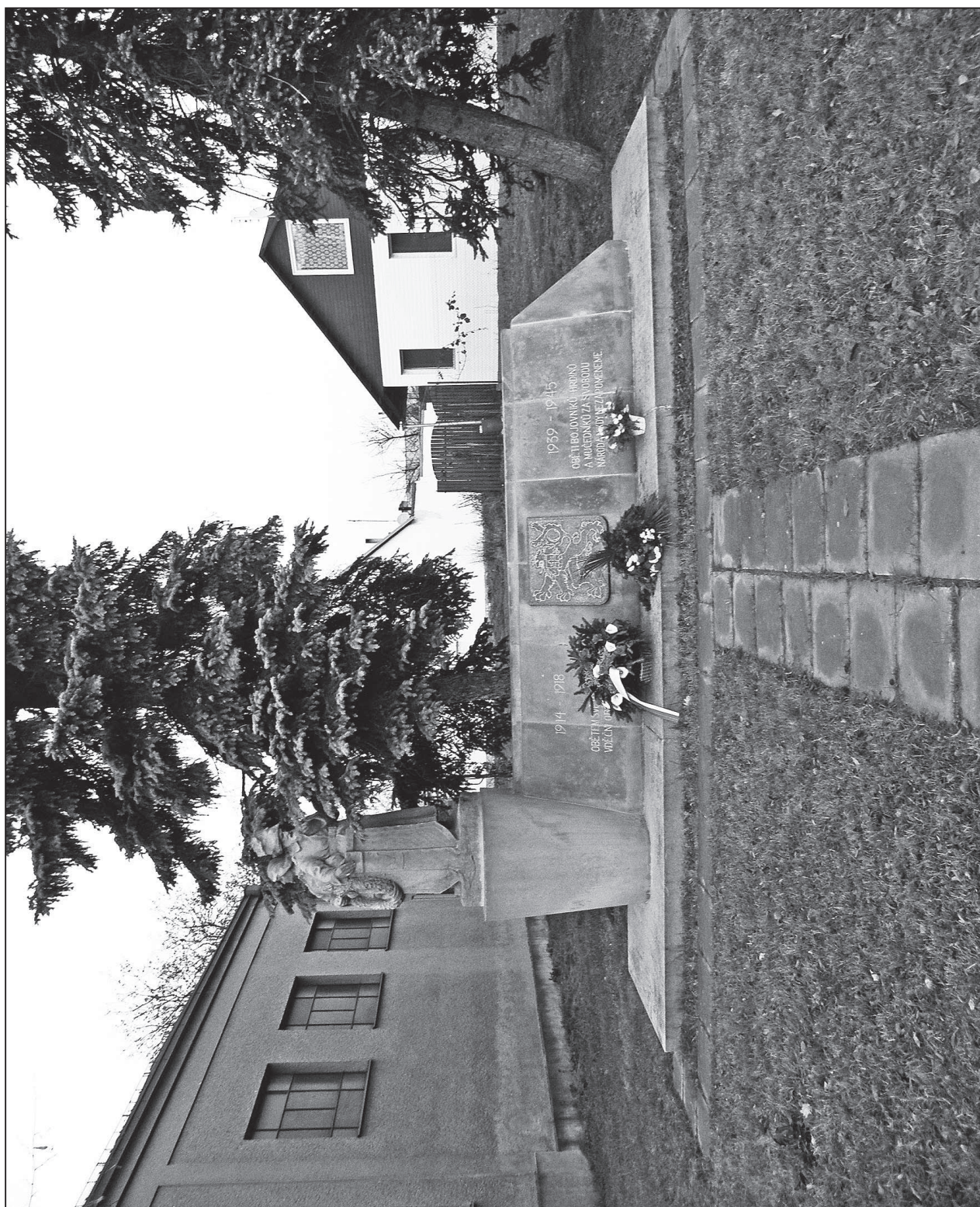
I když Velká válka skončila, doznívala několik dalších let. Vojáci se vraceli postupně. Teprve v květnu 1919 se dopisem sokolskému výboru přihlásili z legií v Rusku bratři Vojáček a Dostál. Několik italských domobranců zařazených do divizí utvořených po zhroucení rakouské fronty v Itálii v říjnu 1918 se vrátilo až po ukončení bojů s maďarskou Rudou armádou na Slovensku v roce 1921. Epidemie chřipky trvala až do konce zimy 1919 a stejně urputně přetrvávaly i potíže se zásobováním obyvatelstva.

První světová válka se stala historií a zážitky vojáků na frontách a v zajetí, stejně jako zážitky obyvatelstva v zázemí, se pomalu ale jistě staly legendami...

PaedDr. RUDOLF HRADEČNÝ

Snímek z černovířského hřbitova na následující stránce pořídil Jindřich Hovadík, autorem titulní fotografie je ing. Ladislav Řoutil.

90 Ano, již devadesát let loni uplynulo od konce první světové války a vzniku samostatného československého státu. V Černovířské ročence 2008 jsou výročí světové či velké války věnovány hned dva články. Ta měla své aktéry a oběti také v Černovíře. Připomíná je i pomník na Frajtově náměstí, který byl po skončení druhé světové války rozšířen i o připomínku obětí jejích. (Poměrně složité osudy pomníku popisovala Černovířská ročenka 2005.) Ze snímku Jindřicha Hovadíka pořízeného na podzim 2008 je vidět, že Černovířští na své spoluobčany žijící v nelehké době dosud nezapomenuli.

Krajské volby v Černovíře

Ve dnech 17. a 18. října loňského roku se konaly volby do zastupitelstva Olomouckého kraje. Ve třetině obvodů probíhaly i volby do Senátu, nikoli však u nás. Jak dopadly? Celkově, to je snad dostatečně známo. Ryze černovířské výsledky sice jen nepatrně ovlivnily krajské hlasování, ale zajímavá čísla z našich voleb k připomenutí určitě jsou.

Z celkového počtu 948 zapsaných voličů přišlo do volební místnosti v černovířské hasičské zbrojnici 418, což dává volební účast 44,09 procenta. Ta tedy byla nad krajskou úrovní. Voliči odevzdali 418 obálek, tedy plný počet. Platných hlasů ovšem již bylo jen 416. A jak s nimi tedy voliči naložili?

Krajsky vítězné sociální demokracii dali černovířští voliči 160 hlasů a 38,46 procenta. V pořadí druhé Občanské demokratické straně 127 hlasů a 30,52 procenta. V prvním případě je to o více než jedno procento méně než celkově v kraji, u ODS pak o více než 10 procent nad průměrem Olomouckého kraje. Stejně jako v krajském měřítku uspěla na 3. místě KSČM. Získala tu 37 hlasů a 8,89 procenta, což je podstatně méně než krajských 15,8 procenta. Mnohé asi překvapí, že jen o hlas méně, tedy 36 a 8,65 procenta získala Šance pro náš kraj. Kdyby bylo jen na Černovířských, dostala by se tato volební strana i do krajského zastupitelstva. To se však nestalo. Do tohoto zastupitelstva se však dostala v Černovíře až pátá KDU-ČSL. Tu zde volilo 34 občanů, což je 8,15 procenta a nepatrně méně než v krajském měřítku.

Ostatní z 15 volebních stran volil už zanedbatelný počet našich spoluobčanů. Tak už jen šest se vyslovilo pro 6. Stranu zelených, shodně čtyři hlasy stačily Moravanům a Dělnické straně k 7. až 8. místu, tři hlasy k 9. místu Nezávislým starostům pro kraj, dva hlasy k 10. až 11. místu Nezávislým a Volte Pravý blok (Cibulka) a konečně jediný hlas ke 12. místu pro SPR-RSČ. V Černovíře pak úplně „ostrouhaly“ tři kandidátky: Strana zdravého rozumu, Strana důstojného života a Koruna Česká.

Ne že bychom chtěli podceňovat čtenáře, ale pro naprostou úplnost a spíše pro čtenáře, kteří se k těmto řádkům snad dostanou o pár let později, dodáváme, že krajskou koalici se zastoupením v radě nakonec vytvořila ČSSD (hejtman ing. Martin Tesařík) s ODS a KDU-ČSL. V opozici zůstává jediná KSČM. (red)

Na snímku Jindřicha Hovadíka první volič v hasičské zbrojnici, který přišel ke krajským volbám 17. října krátce po 14. hodině, pětapadesátiletý Miroslav Rusek. Netajil se, že přišel volit pravici.

Černovířský hasičský rok 2008

Zřejmě největší ohlas z loňských akcí mělo Kácení máje aneb Dětský den konaný 31. května, na nějž zavítalo podle starosty černovířského Sboru dobrovolných hasičů ing. Jiřího Kropáče zhruba 200 dětí z celého Olomoucka. Jeho hlavní atrakcí bylo přistání bojového vrtulníku Armády ČR Mi 24 u Černovířského lesa. Dále pak přistání záchrannářského vrtulníku společnosti Alfa Helicopter na tomtéž místě. Obdobně přitom zaujalo dekontaminační zařízení armádních chemiků v areálu hasičské zbrojnice. Jejich velká sprcha s bazénkem zaujala dvojnásob právě v tomto horkém dni. Úspěch měly také soutěže pro děti organizované Jiřím Švecem i večerní program s kapelou Aster.

Na podzim 20. září pořádal černovířský sbor soutěž v požárním útoku. Soutěžilo celkem osm družstev z Olomoucka, ceny předával poslanec ing. Martin Tesařík (pozdější hejtman Olomouckého kraje) a první náměstek olomouckého primátora Mgr. Svatopluk Ščudlík.

Hasiči uspořádali také dva sběry železného šrotu. Jarní byl pro sbor přínosem díky výkupní ceně 5,50 Kč za kilogram. Při podzimním to však bylo již jen sotva dvě koruny. Podle starosty SDH ovšem chce sbor pokračovat ve sběru i do budoucna, protože to považuje za službu občanům.

Jak vyplývá ze zprávy o činnosti velitele jednotky SDH Petra Lichtblaua, celý rok probíhala cvičení a příprava techniky. Vlastní zásahy v roce 2008 byly předznamenány již požárem na Hlušovické ulici na Štědrý den 2007. Jednotka pak 1. března odstraňovala následky bouře Emma, hlídala v červnu požářiště v Nemilanech (se čtvrtou nejvyšší škodou v kraji v minulém roce - pozn. red.) a odstranila strom padlý před mateřskou školou.

Hasiči rovněž děkují za podporu olomouckému magistrátu, Olomouckému kraji a akciové společnosti Farmak, díky nimž získali na podporu své činnosti 63 000 korun. Hlavním očekáváním černovířských hasičů pro rok 2009 je dokončení rekonstrukce a dostavba hasičské zbrojnice tak, aby odpovídala potřebám hasičů ve třetím tisíciletí. A aby se oslavy 70 let založení sboru mohly konat již v nové zbrojnici. (JK, PL, red)

Na snímku vedoucí kroužku mladých hasičů Anny Svobodové je záchrannářský vrtulník u Černovířského lesa.

Fotbalisté Slovanu Černovír v roce 2008

Již se stalo tradicí, že členové fotbalového oddílu Slovanu Černovír se scházejí poprvé v novém roce při přípravách tradičního plesu. Nejinak tomu bylo i v roce 2008. Po této společenské události už fotbalistům začali starosti ryze sportovní. A sice kvalitní příprava na jarní odvetu sezóny 2007/2008.

V kategorii dospělých byla jarní část velmi očekávaná, neboť Slovan měl ztrátu jen tři body na vedoucí Brodek a čekal se tedy boj o příčky nejvyšší. Bohužel se mužstvu nevydařil vstup do sezóny především na domácím trávníku, když první gól doma vstřelilo až 18. května a první domácí výhru mohli fanoušci slavit až 1. června tedy tři kola před koncem soutěže. Díky výhrám v posledních třech zápasech se Slovanu podařilo trochu napravit reputaci a zisk 21 jarních bodů a celkový 46 bodů je nakonec solidní. Přesto však bylo jarní vystoupení zklamáním. Příčin bylo několik. Především překvapivě laxní přístup k zimní přípravě, zranění opor jako Petru a Nováka a také bídna střelecká potence lídra Romana Smělého, který k podzimním 12 gólům přidal jen 3 jarní.

1. Brodek u Př.	26	20	2	4	72 : 27	62
2. Lutín	26	17	2	7	70 : 33	53
3. Dub nad M.	26	15	4	7	52 : 46	49
4. ČERNOVÍR	26	13	7	6	49 : 31	46
5. Paseka	26	11	7	8	51 : 46	40
6. Bohuňovice	26	12	2	12	45 : 37	38
7. Slavonín	26	8	9	9	36 : 43	33
8. Hlubočky	26	9	5	12	46 : 36	32
9. Mohelnice B	26	10	2	14	44 : 65	32
10. Dražlov	26	8	6	12	53 : 64	30
11. Červenka	26	8	6	12	51 : 64	30
12. Chválkovice	26	8	3	15	41 : 54	27
13. Příkazy	26	6	6	14	43 : 68	24
14. Babice	26	4	5	17	23 : 62	17

1. Prostějov	26	24	2	0	127 : 19	74
2. Šumperk	26	17	4	5	106 : 43	55
3. Mohelnice	26	14	6	6	70 : 52	48
4. ČERNOVÍR	26	13	4	9	59 : 50	43
5. Litovel	26	12	3	11	58 : 50	39
6. Čechovice	26	11	3	12	51 : 53	36
7. Lipník	26	11	3	12	57 : 63	36
8. Šternberk	26	11	2	13	54 : 66	35
9. Kojetín	26	10	3	13	43 : 66	33
10. Písečná	26	9	4	13	58 : 72	31
11. Kralice	26	9	4	13	42 : 56	31
12. Vik. Přerov	26	9	2	15	36 : 75	29
13. Opatovice	26	6	0	20	33 : 80	18
14. Konice	26	5	2	19	25 : 74	17

Starší dorostenci odehráli svoji jarní odvetnou část docela standardně. Po podzimu byli na 4. místě a toto umístění nakonec potvrdili. Předpokladem byl sice větší zisk, ale nakonec se vše podřizovalo boji o 1. místo v kategorii mladších. Oporami celku byli především chlapci ročníku 1989 jako Miroslav Géc, Jan Špička, Petr Očenášek, Jan Herzán. Těm zdatně sekundovali mladší borci Milan Kuba, Lukáš Murárik a Jan Dosoudil. Trenérům Radku Palašákovi a Karlu Oklešťkovi se tedy podařilo navázat na předchozí úspěchy.

V kategorii mladšího dorostu mívá Slovan už docela tradičně velké úspěchy, a proto nebylo divu, že se tým trenéra Karla Tomaníka netajil jarním útokem na nejvyšší příčku. Po podzimu ztrácel na první Prostějov jen tři body, a tak se cíl nezdál nespelnitelný. Nakonec však, podobně jako u mužů, Slovan prohrál svůj boj na domácím trávníku. Ve dvou po sobě jdoucích

černovířských zápasech prohrál nejprve s Litovlí a následně podlehl v klíčovém duele i Mohelnici. I přes tyto nezdary je konečné 3. místo úspěchem a nezbývá než věřit, že hráči z tohoto celku budou zářit i nadále v dresu Slovanu. Oporami byli mj. Marek Havelka, Martin Kelár, Vojta Švec, Ondra Maršík, Evžen Daniel, Petr Gavlík, Lukáš Ševčík, Pavel Navrátil, Jakub Fiala a gólman Jaroslav Sedlár.

1. Mohelnice	26	19	4	3	99 : 28	61
2. Prostějov	26	19	3	4	91 : 27	60
3. ČERNOVÍŘ	26	19	2	5	87 : 25	59
4. Opatovice	26	18	1	7	66 : 36	55
5. Litovel	26	17	2	7	68 : 42	53
6. Kralice	26	14	5	7	62 : 40	47
7. Šternberk	26	12	2	12	77 : 64	38
8. Čechovice	26	11	3	12	39 : 41	36
9. Šumperk	26	10	4	12	69 : 66	34
10. Vik. Přerov	26	9	4	13	41 : 53	31
11. Konice	26	7	3	16	39 : 80	24
12. Kojetín	26	6	0	20	26 : 75	18
13. Lipník	26	4	1	21	22 : 92	13
14. Písečná	26	0	0	26	9 : 116	0

Obě dvě žákovská družstva byla před jarní částí soutěže v klidném středu tabulky a tato svá umístění s přehledem udržela až do konce sezóny. U obou celků

1. Jeseník	26	25	0	1	125 : 17	75
2. Šumperk	26	19	1	6	121 : 23	58
3. Mohelnice	26	17	2	7	82 : 33	53
4. Uničov "B"	26	16	3	7	66 : 26	51
5. Šternberk	26	13	5	8	67 : 40	44
6. ČERNOVÍŘ	26	13	3	10	60 : 42	42
7. Hranice "B"	26	11	2	13	59 : 68	35
8. 1. HFK "B"	26	10	2	14	47 : 58	32
9. Přerov "B"	26	10	2	14	49 : 53	32
10. Litovel	26	9	3	14	48 : 74	30
11. Vikt. Přerov	26	7	4	15	34 : 66	25
12. Zábřeh "B"	26	6	6	14	42 : 75	24
13. Kralice	26	6	5	15	20 : 60	23
14. Nové Sady	26	1	0	25	6 : 191	3

1. Šumperk	26	24	2	0	108 : 6	74
2. Vikt. Přerov	26	21	4	1	93 : 11	67
3. 1. HFK "B"	26	19	4	3	65 : 18	61
4. Jeseník	26	18	0	8	110 : 30	54
5. Hranice "B"	26	15	3	8	56 : 41	48
6. Mohelnice	26	13	5	8	44 : 31	44
7. Uničov "B"	26	11	5	10	47 : 45	38
8. Přerov "B"	26	11	0	15	55 : 46	33
9. ČERNOVÍŘ	26	8	2	16	40 : 66	26
10. Nové Sady	26	7	3	16	45 : 63	24
11. Kralice	26	7	1	18	29 : 82	22
12. Šternberk	26	6	2	18	31 : 89	20
13. Litovel	26	3	1	22	26 : 110	10
14. Zábřeh "B"	26	1	4	21	15 : 126	7

se po sezóně měnili trenéři, když u starších skončili úspěšnou misi A. Hrstka, M. Kirschbaum a I. Maixner. Naopak trenéři M. Pospíšil a J. Voráč se posunuli ke starším žákům. Z hráčů, kteří byli oporami, je potřeba zmínit jména jako Tomáš Zapletal, Lukáš Hrstka, Martin Kirschbaum, Michal Stratil a Eda Pulkert. U mladších se nejvíc prosazovali Antonín Janeček, Roman Kupka, Pavel Ježo, Michal Janák a Daniel Chrenko. Jistě o těchto zmiňovaných fotbalistech ještě uslyšíme jen to nejlepší. A snad v dresu Slovanu.

Sezóna 2007/2008 skončila v červnu, ale fotbalový kolotoč se nezastavil ani v létě. Velkým krokem kupředu se pro Slovan stalo dobudování nových šaten pro hostující mužstva včetně samostatné koupelny a topení ve všech šatnách a v klubu. Rovněž se podařilo vybudovat komfortnější zázemí pro rozhodčí a delegáty včetně sociálního zařízení. Také nové rozmístění tribun vytvořilo z našeho hřiště útulný stánek.

V létě se uskutečnil tradiční turnaj bývalých hráčů. Ten v roce 2008 překvapivě vyhrál Slavonín. Turnaj však splnil hlavně společenskou funkci, když se po roce opět setkali známí a přátelé fotbalové zábavy.

Horní řada zleva: Bořek Petrů, David Gaj, Patrik Gaj, Jan Hanousek, David Žoch, Michal Roubal, Lukáš Murárik, Aleš Špička, Lukáš Sedláček, Martin Suchánek

Dole zleva: Roman Smělý, Jiří Lachnit, Zdeněk Brož, Petr Láner, Miroslav Géc, Kamil Frank, Tomáš Smékal

Nová sezóna 2008/2009 začala v srpnu a ve Slovanu se událo několik podstatných změn. Především ohlásili konec poslední zkušební hráči, kteří ještě v kádru zbyli. Jména jako David Žoch či Roman Smělý záhy ještě doplnili Kamil Frank a překvapivě taky Tomáš Smékal či Jirka Holásek. Na vlastní žádost byli uvolněni Vladimír Zezula a Petr Jílek na hostování do Kožušan. Navíc byli dlouhodobě zraněni Radek Novák a Bořek Petrů. Když k tomu ještě připojíme prázdninové aktivity těch mladších borců ze zbylého kádru, tak bylo jasné, že podzimní část bude v Černovíře smutná. Jediné štěstí bylo, že se podařilo

1. Hlubočky	15	11	2	2	38:11	35
2. Dub nad M.	15	9	3	3	37:23	30
3. Bohuňovice	15	10	0	5	34:23	30
4. Červenka	15	9	1	5	33:15	28
5. Mohelnice B	15	8	2	5	33:23	26
6. Slavonín	15	7	3	5	23:19	24
7. Lutín	15	6	4	5	33:23	22
8. Bouzov	15	7	1	7	35:37	22
9. Drahlov	15	6	4	5	27:29	22
10. ČERNOVÍR	15	4	3	8	19:29	15
11. Příkazy	15	4	2	9	24:31	14
12. Chválkovice	15	4	2	9	18:26	14
13. Paseka	15	4	2	9	22:38	14
14. Horka n. M.	15	1	1	13	11:60	4

vyhrát první tři domácí zápasy se slabšími soupeři a venku nervózní drama v Pasece. Jinak by Slovan přezimoval na sestupové příčce. Jediný nový hráč Pavel Šubrt z Kožušan sice potvrzoval pověst kanonýra, ovšem ani to nepomohlo. Po postupném doplňování vracejících se hráčů se sice hra zlepšila, ale body to nepřineslo. Je jasné, že fotbalisty čeká kritické jaro a velmi těžký boj o záchranu I. B třídy. Snad se vše povede jak má.

1. Šumperk	15	13	1	1	67:13	40
2. 1. HFK "B"	15	11	4	0	69:10	37
3. Litovel	15	12	1	2	42:14	37
4. Mohelnice	15	10	4	1	45:16	34
5. Lipník	15	7	1	7	26:42	22
6. Čechovice	15	6	3	6	22:22	21
7. FKM Konice	15	6	3	6	27:44	21
8. ČERNOVÍR	15	6	2	7	26:38	20
9. Vikt. Přerov	15	5	2	8	22:29	17
10. Nezamyslice	15	4	1	10	14:35	13
11. Šternberk	15	3	2	10	18:26	11
12. Tovačov	15	3	2	10	16:50	11
13. Kralice	15	2	3	10	16:38	9
14. Kostelec	15	2	1	12	17:50	7

1. 1. HFK "B"	15	11	3	1	50:15	36
2. Šumperk	15	11	3	1	46:13	36
3. Šternberk	15	10	3	2	34:19	33
4. Vikt. Přerov	15	10	2	3	37:17	32
5. ČERNOVÍR	15	9	1	5	64:19	28
6. Mohelnice	15	9	1	5	45:17	28
7. Kostelec	15	7	2	6	43:29	23
8. Tovačov	15	6	2	7	30:34	20
9. Čechovice	15	5	3	7	30:37	18
10. Litovel	15	5	2	8	34:37	17
11. Lipník	15	3	1	11	10:46	10
12. Kralice	15	2	3	10	15:44	9
13. FKM Konice	15	2	2	11	12:68	8
14. Nezamyslice	15	0	2	13	11:66	2

U dorosteneckých celků došlo v půli roku 2008 ke změnám na trenérských postech. Vedení oddílu se rozhodlo umožnit úspěšnému trenéru Karlu Tománkovi pokračovat v trénování u starších dorostenců. Volný post u mladších obsadili Radek Palaščák s asistentem Ivanem Maixnerem. Nutno říci, že vstup do nové sezóny se povedl daleko lépe těm mladším chlapcům. Starší sice uhráli několik dobrých výsledků, ale konečných 20 bodů a hlavně počet obdržených branek je nečekané zklamání. Zato ti mladší se většinu podzimu posouvali tabulkou nahoru, ale bohužel jim došel dech a z posledních čtyř zápasů vyhráli jediný. To je stálo umístění mezi nejlepšími celky. Je pravda, že všechno to byly porážky o jeden gól v atraktivních zápasech. Však také skóre a hlavně počet nastřílených branek je dokladem, že tito hoši hrají moderní a zajímavý fotbal. Oporami byli hráči T. Zapletal, M. Havelka, L. Šefčík, J. Fiala, E. Pulkert, M. Duroň a J. Sedlář. Doufejme, že vše bude klapat i na jaře 2009.

Rovněž obě žákovská mužstva měnila trenéry. Po letech u mladších žáků se ke starším posunula dvojice Jiří Voráč a Michal Pospíšil, kteří nahradili trio Kirschbaum, Hrstka, Maixner. Přestože se čekalo, že se bude Slovan pohybovat v dolní polovině tabulky, tak poslední místo je docela překvapením. Na vítězství starší žáci čekali až do posledního podzimního kola. Do zimní přípravy byl tedy vedením stanoven jednoznačný cíl. Udělat vše pro záchranu této kvalitní soutěže. Také mladším žákům se nepředpovídala nějaká lehká sezóna. Trenérům Guskovičovi a Plackovi se však podařilo poskládat odolný výběr chlapců, kteří získali několik cenných vítězství a hlavně zaujali fotbalovým herním projevem. Deváté místo a 19 bodů je nejlepší podzimní výsledek, který kdy mladší žáci Slovanu v této soutěži uhráli. A jelikož jsou to ročníkově ještě ti mladší fotbalisti, tak je předpoklad, že se budou dále zlepšovat.

1. Šumperk	15	12	3	0	66:6	39
2. Hranice "B"	15	11	2	2	48:13	35
3. Mohelnice	15	10	2	3	47:26	32
4. Nemilany	15	8	3	4	46:27	27
5. 1. HFK "B"	14	8	0	6	36:22	24
6. Uničov "B"	15	8	0	7	30:24	24
7. Vikt. Přerov	15	7	2	6	33:24	23
8. Přerov "B"	15	7	2	6	29:34	23
9. Prostějov "B"	14	7	1	6	28:28	22
10. Zábřeh "B"	15	6	1	8	26:43	19
11. Mor. Beroun	15	4	0	11	26:45	12
12. Šternberk	15	2	2	11	12:42	8
13. Nové Sady	15	2	2	11	22:67	8
14. ČERNOVÍR	15	1	2	12	12:60	5

1. Šumperk	15	14	0	1	105:19	42
2. Uničov "B"	15	13	1	1	72:15	40
3. Mohelnice	15	11	2	2	97:11	35
4. Prostějov "B"	14	8	3	3	47:19	27
5. 1. HFK "B"	14	8	3	3	54:28	27
6. Vikt. Přerov	15	8	2	5	60:43	26
7. Zábřeh "B"	15	7	1	7	50:36	22
8. Hranice "B"	15	7	1	7	59:53	22
9. ČERNOVÍR	15	6	1	8	36:57	19
10. Nové Sady	15	5	3	7	54:42	18
11. Přerov "B"	15	4	2	9	29:58	14
12. Nemilany	15	2	1	12	30:67	7
13. Šternberk	15	1	0	14	16:118	3
14. M. Beroun	15	0	0	15	13:156	0

Nesmíme zapomenout, že i v roce 2008 působila v rámci Slovanu Černovír mužstva benjamínků a přípravky. Jsou to totiž nejpočetnější oddíly a to jen potvrzuje, že o budoucnost mládežnických kategorií by se černovířský fotbal obávat nemusel. Obrovské penzum práce při formování mladých fotbalistů odvádějí trenéři Petr Placek, Ondra a Luděk Fojtíkovi a rovněž Jan Hanousek. Potěšitelné je, že máme zájemcům o fotbal co nabídnout a rádi ve Slovanu přivítáme další mladé fotbalisty.

Rádi bychom využili příležitosti a poděkovali všem trenérům, sponzorům a partnerům Slovanu Černovír za jejich podporu v roce 2008. Rovněž děkujeme všem rodičům dětí v mládežnických kategoriích za pomoc s tréninky a zápasy. Všechny naše příznivce rádi uvidíme na našem stadionu i v roce 2009, a proto připomínáme informace o známých termínech:

Domácí mistrovská utkání „A“ mužstva Slovanu:
Domácí mistrovská utkání celků dorostu:
Domácí mistrovská utkání žáků Slovanu:
Turnaj bývalých hráčů:

NEDĚLE 10:00
SOBOTA 10:00
NEDĚLE 12:15, 14:30
SOBOTA 25. 7. 2009

Slovan hraje domácí zápasy ve fotbalové aréně „**U KOMÍNA**“ na Lazcích.

www.ofisport.cz, www.efotbal.cz, www.fotbal.cz, www.spoluhraci.cz

Sokol Černovír oslaví stoleté jubileum

„Rok 2008 se v TJ Sokol Černovír nesl ve znamení příprav oslav stého výročí založení místní jednoty a obnovování kulturního dění okolo černovírského Sokola,“ sdělil nám Kazimír Kovář z výboru Sokola.

„Kromě běžné tělocvičné činnosti se v naší jednotě ujal oddíl stolního tenisu pořádání tanečních zábav a dalších kulturních akcí, ve kterých bude pokračovat i v roce následujícím. I v roce 2008 jsme pokračovali v opravách a zvelebování naší sokolovny a jejího okolí,“ dodal Kovář.

S výsledky práce naší i spřátelených jednot se bude moci černovírská i olomoucká veřejnost seznámit v sobotu 13. června 2009, kdy proběhne oslava stého výročí založení jednoty. Součástí oslav bude veřejné vystoupení sokolských cvičenců, tematická výstava v prostorách sokolovny, dechová hudba a občerstvení. Všichni jsou srdečně zváni. U příležitosti oslav bude vydána brožurka s rozsáhlým zpracováním historie Sokola v Černovíři.

Potud oficiální zpráva pro Černovírskou ročenku 2008. My však ještě připojíme dva snímky od našich přispěvatelů. První je od loni v 83 letech zesnulého Antonína Kříže, který ještě na konci loňského ledna stačil zaslat fotografii mužů Sokola Černovír z 28. dubna 1936. Druhý záběr pochází z archivu pamětníka docenta Aloise Hovadíka narozeného v roce 1921. Snímek je přesně o čtyři roky mladší a zachycuje hráče Sokola Černovír jako vítěze kvalifikačního turnaje po postupu do I. ligy odbíjené. Dochovala se i sestava: Schufner, Richter, Procházka, Hovadík, Paňák, Petr.

(red)

Černovír měl zastoupení i v olympijském finále

Účast naší mladé spoluobčanky, veslařky Gabriely Vařekové (*1987) v olympijském finále v Pekingu na dvojskifu je jistě věc mimořádná. Ostatně mohli jsme toto dění sledovat i na televizních obrazovkách. Proto jsme ji přiměli k ohlédnutí za minulým rokem.

Během sezóny jsme se soustředily především na přípravu na olympijské hry, kvůli kterým jsme nestartovaly ani na Mistrovství ČR na klasické trati 2000 metrů, a také se nám nepodařilo obhájit titul mistryň světa do 23 let z předchozích dvou let. Přestože 2. místo z této soutěže pro mě bylo z počátku zklamáním (porazila nás loď Německa), s odstupem času to vnímám jako úspěch vzhledem k podmínkám, které jsme na této soutěži měly a také k velmi dobře připravené konkurenci, jež měla tento závod jako vrchol sezony.

***Pojďme však již na samotnou olympiádu.**

Na Olympijských hrách v Pekingu jsme měly trochu smůlu. Po velmi vydařené rozjíždce, kde jsme byly schopné se dotahovat na mistryň světa v této disciplíně z předchozího roku, a také úspěšné opravné jízdě, díky které jsme se kvalifikovaly do „finále A“ mezi nejlepšími českými posádkami, moje partnerka z dvojskifu Jitka Antošová onemocněla. Nebyla tak schopna startovat ve finálové jízdě. Český veslařský svaz rozhodl tak, že jsem jela s Mirkou Knapkovou, která ještě týž den nastoupila ve vlastním závodě – skifu – 80 minut před startem na dvojskifu. Pochopitelně to i fakt, že jsme spolu na dvojskifu nikdy neseděly, se v závodě ukázalo, takže jsme skončili ve finále na posledním místě, nicméně se ctí. Nenastoupit do finálového závodu na OH by byla pro ČR zbytečná ztráta 6. příčky do celkového bodování národů, protože by naše posádka nebyla vůbec klasifikována. Můj obdiv patří Mirce, která kvůli tomuhle byla ochotna podstoupit tento fyzicky i psychicky velmi náročný „dvojboj“, na který si v našem sportu za normálních okolností netroufnou ani ti nejlepší. I přes všechny potíže se mi v Číně líbilo a беру to jako výbornou zkušenost do života.

***To však nakonec nebyl váš jediný společný závod?**

Na akademickém mistrovství světa jsem kvůli přetrvávající indispozici Jitky startovala také s Mirkou Knapkovou, a protože tato soutěž už byla trochu „nad plán“ v naší sezóně, tak jsme byli s třetím místem spokojení.

***Jistě máte i nějaké další pěkné vzpomínky na rok 2008?**

Za úspěch považuji i to, že jsem dokončila první ročník na 3. lékařské fakultě Univerzity Karlovy. Za svoji neobvyklou kombinaci studia medicíny a vrcholového sportu jsem v prosinci dostala i cenu rektora UK za mimořádnou reprezentaci školy.

***Ve vaší rodině ovšem nejste jediná veslařka.**

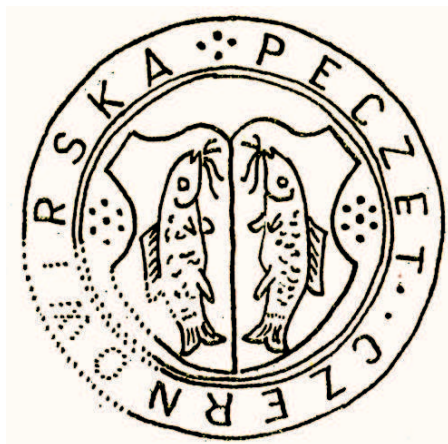
Především mladší sestra mi úsilím a úspěchy vzhledem ke svému věku „šlape na paty“. Alexandra Vařeková (*1995) závodí za Veslařský klub Přerov. Na oblastním přeboru Moravy byla první na párové čtyřce s kormidelníkem i na dvojskifu. Na Mistrovství ČR žactva a dorostu pak na stejných lodích zaujala třetí a druhé místo. Konečně na Mistrovství ČR družstev prvenství na nepárové čtyřce s kormidelníkem a 3. místo na párové čtyřce s kormidelníkem.

Saška byla letos v kategorii starších žaček prvním rokem, stejně jako všechny její kolegyně z posádek, což byla trošku nevýhoda, ale na druhou stranu v příštím roce se starší soupeřky posunou do dorostenecké kategorie, a tak můžeme od Sašky očekávat ještě lepší výsledky.

Mimo to úspěšně složila přijímací zkoušky na anglickou sekci Gymnázia v Olomouci – Hejčíně, které od září navštěvuje.

***Známější ve sportovním světě je ovšem, alespoň zatím, určitě starší sestra.**

Moje starší sestra Barbora (*1984) se během roku věnovala i trenérské činnosti – právě kategorii starších žaček ve Veslařském klubu Přerov. A tak Saščiný výsledky jsou nesporně zčásti i její zásluhou. Bára měla letos náročný rok, kdy po ukončení bakalářského studia v americké Kalifornii pokračuje od září se studiem hned na dvou vysokých školách v Brně. Od září se také Bára člensky přesunula do Veslařského klubu Slavia Praha, kde vesluji i já, a tudíž je pro nás snadnější závodit společně. Už tento podzim jsme se společně úspěšně účastnily závodů Mistrovství ČR ve sprintu a družstev a na jaře také primátorský závod osmiveslic. Barbora vyhrála na Mistrovství ČR družstev párovou čtyřku i dvojskif. Na Mistrovství ČR sprint byla první na párové čtyřce a druhá na osmě.

Na snímku z olympijského finále dvojskifu zleva Gabriela Vařeková a Mirka Knapková.

Rok 2008 na černovířském „pracovišti“ ZŠ Demlova

V lednu, přesněji 25. 1., předvedli žáci Lucie Křístková a Karel Vařeka na Veletrhu cestovního ruchu na Výstavišti Flora projekt, s nímž vyhráli již v roce 2007 v Praze celostátní kolo soutěže Turisté vítáni. Bylo to v kategorii 4. až 6. tříd. Vítězný projekt původně zpracoval Karel Vařeka s Vilémem Vidrasem. Týkal se oblíbeného povolání v cestovním ruchu v hotelu Barevný svět. Projekt je počítačově zpracován a je k dispozici na CD. Sama Lucie Křístková tu působila jako náhradnice, ale vlastní soutěže se zúčastnila také, ovšem s jinou prací.

Třináctého března přišel další úspěch – vítězství žáků ve výtvarné soutěži Flory Olomouc. Dávné časy dinosaurů přinesly 1. místo pro Barboru Křížovou, Andreje Kazakovského a Benjamina Juráně. Zcela logicky pak na to v bilancování školy navazuje informace o návštěvě Dinoparku ve Vyškově.

Již ve školním roce 2008/2009 zaznamenal Ben Juráň, tentokrát s Maxem Holuskem, další úspěch. Tito páťáci zvítězili se svým komiksem v Praze ve výtvarné soutěži Můj kousek Země. Odměnou jim byla návštěva pracovišť České geologické služby s možností rýžování zlata. Ceremoniál zakončila projížďka parníkem po Vltavě.

V říjnu a listopadu se žáci vrhli na sběr starého papíru a odevzdali jej 3260 kilogramů. V listopadu zavítali žáci také na knižní veletrh a literární festival Libri v Olomouci. Tam opět úspěšně prezentovali své výtvarné práce a navíc se setkali i s Michalem Nesvadbou.

Kromě školní a zájmové činnosti probíhají v budově školy na Petřkově ulici také rekonstrukce sociálního zařízení a obnova a modernizace vybavení učeben.

Snímek je z již uvedeného setkání žáků černovířské školy protagonistou Kouzelné školky Michalem Nesvadbou.

Černovířské drobníčky

* **HANÁČTINA.** Správně hanácky už v Černovíře mluví málokdo. Ten, kdo by se chtěl v nejasnostech zorientovat, tomu poslouží loni vydaný Hanácký slovníček. Vyšla jej Společnost přátel vesnice a malého města s hlavním autorem Pavlem Pospěchem a řadou spoluautorů. Lidé, kteří publikaci již měli v rukou, potvrdí, že poslouží nejen ke vzdělání, ale rozhodně také pobaví.

* **NA TRENAŽERU.** Dobře zahájil čtyřkolový Pohár ČR 2008/2009 v jízdě na veslařském trenažeru Černovířák Jan Smejkal (na snímku). V I. kole v Brně v kategorii dorostenců zvítězil, ve II. kole v Praze obsadil druhé místo. Přejeme mu úspěch ve zbývajících dvou závodech a hlavně na Mistrovství republiky 7. února 2009 v Olomouci.

* **ZEMŘEL POSLEDNÍ ZAKLÁDAJÍCÍ.** V roce 2008 zemřel již poslední zakládající člen černovířského Sboru dobrovolných hasičů pan Štěpán Grygárek. Bylo mu 85 let. Historie černovířských hasičů se začala psát ve válečném roce 1940.

* **NAPOSLEDY I ANTONÍN KŘÍŽ.** Loni jsme také měli naposledy možnost hovořit s panem Antonínem Křížem, který zesnul ve věku 83 let. Kromě toho, že byl pravidelným přispěvatelem Černovířské ročenky a dalších periodik, působil v Černovíře 32 let v Mužském pěveckém sboru Haná a byl průvodcem ve svatováclavské katedrále v Olomouci. V neposlední řadě byl také švagrem odbojářů Jana a Miroslava Čtvrtlíkových, kteří za druhé světové války zahynuli v Anglii (kolem pamětní desky na Heydukově ulici většinou často chodíme).

* **TÍM ALE VÝČET NAŠICH** loni zemřelých černovířských spoluobčanů nekončí. Bylo jich více a jen neradi bychom na někoho zapomněli.

* **DĚLNICKÝ DŮM.** Dělnický dům v Černovíře nyní prožívá zjevně svá nejhorší léta. Ve čtvrtek 25. září loňského roku jej dokonce postihl požár (viz snímek). Policie uvnitř našla dva narkomany ve věku 27 a 28 let...

* **OPTIMISTICKY ZÁVĚREM.** Abychom nekončili zase tak smutně: V roce 2009 by mělo více našich spoluobčanů než loni oslavit svá životní jubilea. Hned 10 pětasedmdesátiny a po čtyřech osmdesátiny a pětaosmdesátiny. Přejme jim k tomu pevné zdraví. A nejen jim!

Veslař na trenažeru Jan Smejkal

Vojenská nemocnice na Klášterním Hradisku za I. světové války

Historie Vojenské nemocnice (VN) na Klášterním Hradisku začíná 1. ledna 1802, kdy sem byla v době napoleonských válek přemístěna z budovy bývalého konviktu. Původně byla zřízena v roce 1748 při Špitále Sv. Ducha, jak připomíná jeden z reliéfů na průčelí dnešního Muzea umění na náměstí Republiky. Úroveň a také výsledky tehdejší zdravotní péče o raněné však byly z dnešního pohledu tristní, neboť umíralo více než 90 procent nemocných a raněných, zejména na různé sepse a infekční nemoci.

Na rozdíl od předchozích válečných konfliktů byla rakouská armáda na I. světovou válku připravena, a to jak výcvikem zdravotníků, tak i schopností zřídit potřebné kapacity trvalých a provizorních nemocnic. Vojenská nemocnice Olomouc (K. a K. Garnisonsspital No. 6) po vyhlášení mobilizace během čtyř dnů vybavila pro bojové jednotky tři polní nemocnice, šest mobilních záložních nemocnic a jeden divizní zdravotní ústav. Podle mobilizačních instrukcí vybavila i občanské dobrovolnické instituce a spolky, které měly za úkol odsun raněných do VN. Počet lůžek vzrostl z mírových 470 na válečný stav 1100 lůžek. Zeměbranecká nemocnice (dnešní chirurgie na Pasteurově ulici) rozšířená o budovy Jiskrových, dříve Zeměbraneckých, kasáren měla kapacitu 1000 lůžek. Celkem Vojenská nemocnice v Olomouci disponovala 3020 lůžky. Ani tato kapacita již pouhý měsíc po zahájení válečného konfliktu nepostačovala pro příliv raněných.

Nečekaný příliv nemocných vojáků byl způsoben epidemiemi v zimě 1914/1915. Během tří měsíců bylo hospitalizováno 15 000 vojáků nemocných úplavicí, 1000 břišním tyfem a 600 případů cholery. Proto na cvičišti na Novém Světě vznikla Epidemická záložní nemocnice s 2500 lůžky. K zásadnímu omezení infekcí došlo v roce 1915 po urychleném zavedení povinného očkování proti tyfu a choleře.

V letech 1914 až 1920 bylo ve vojenských nemocničních zařízeních zřízených VN Olomouc hospitalizováno celkem 447 589 vojáků. Z tohoto počtu byla u zhruba 60 000 nemocných diagnostikována infekční choroba. Jenom v budově bývalého kláštera a v přilehlých stanech a provizorních dřevěných barácích bylo hospitalizováno téměř 100 000 raněných a nemocných. Ze statistik vyplývá, že úmrtnost v těchto zařízeních již byla i přes mnohdy provizorní podmínky a obrovský počet ošetřovaných nižší než 3 procenta.

Velitelství VN řídilo za I. světové války více než 50 záložních a nouzových vojenských nemocnic po celém území Moravy. Velitel VN osobně kontroloval a řídil jejich chod a způsob zdravotnické a odborné činnosti. Po válce pak velitelství VN řídilo postupnou likvidaci těchto zařízení. Po vzniku Československé republiky byla VN ustanovena jako 7. divizní nemocnice.

Neradostnou součástí válečných konfliktů a související péče o raněné jsou vojenské hřbitovy. Jeden z nich se nachází na území naší městské části. Založen byl již za druhé Prusko – Rakouské války v roce 1866, nejvíce pohřbených vojáků pochází právě z doby I. světové války. Na hřbitově jsou uloženy ostatky 3218 vojáků 13 národností, různých konfesí včetně mohamedánů.

Jako kuriozitu přinášíme na předposlední straně obálky vyobrazení jedné z posledních zachovaných náhrobních tabulek patřící příslušníku turecké armády. Klub vojenské

historie dohledal, že dotyčná jednotka (72. pluk) se v roce 1915 účastnila obranných operací na Bosporu a velel jí plk. Kemal Mustafa, pozdější první prezident Turecké republiky známý pod jménem Atatürk. Jak se Turek jménem Mehmed dostal do Olomouce, těžko říct, každopádně to byl spojenec.

Zpracoval Ing. Květoslav Cupák s použitím podkladů MUDr. Josefa Švába „Klášterní Hradisko ve stínu válečných konfliktů“ a Renáty Fifkové „Vojenský hřbitov v Olomouci – Černovíře“.

Na zadní stránce obálky přinášíme snímek kvetoucí černovířské magnolie od Jindřicha Hovadíka.

شاهنشاہی

Türkischer Kaiserist

Mehmed

Türk. J. R. 3. B. 9. K.

16./6. 1917.

